

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ Educational innovative organization: Management

ภารดี อนันต์นาวิ (Paradee Anannawee)*

Received: November 4, 2021

Revised: November 25, 2021

Accepted: December 8, 2021

บทคัดย่อ

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นองค์กรหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ โดยมีการปรับปรุง หรือพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ทั้งทางด้านกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ การหาวิธีการใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการแบบใหม่ ๆ ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิม เกิดสิ่งใหม่ที่แตกต่างกันและดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมายขององค์กรที่เป็นเลิศ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีความเป็นมืออาชีพมีวิสัยทัศน์ กำหนดทิศทางขององค์กร มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล และภาวะผู้นำเชิงวิชาการ มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้วยวิธีการใหม่ ๆ มีการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมการบริหารจัดการใหม่ ๆ สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมขององค์กร ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และผู้เรียน ได้รับการยอมรับจากองค์กร ชุมชนและสังคม

คำสำคัญ: องค์กรนวัตกรรม, การบริหารจัดการ, มืออาชีพ, กลยุทธ์, ภาวะผู้นำ

Abstract

The educational innovative organization is an

organization or educational organization; have the educational management innovation and instructional management innovation new era that adapted or develops new things in the creative process, searching new methods, using technologies, and new management. That causes a change from the original and occurs new things which different and better efficiently and effectively on goals and higher goals of excellent organization. Therefore, administrators must be professional, have the vision to establish the direction of the organization, innovative leadership, digital leadership and instructional leadership, have significant roles in new strategic management, and use new technology and innovation management in accord with the environment which makes a new transition and the most benefits to the organization and students that accepted by the organization, communities, and societies.

Keywords: Innovative organization, Management, Professional, Strategic, Leadership

บทนำ

การบริหารท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี สังคมแห่งการเรียนรู้ เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการสื่อสารที่ไร้พรมแดนและการเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีการแข่งขันสูง ในการบริหารจัดการ องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามีการขับเคลื่อนด้วย

* อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Lecturer, Doctoral Program in Educational Administration,
North Bangkok University.

ฐานความรู้และนวัตกรรม โดยเฉพาะการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนา 4 มิติที่สำคัญ คือ การปฏิรูปนักเรียนยุคใหม่ การปฏิรูปครูยุคใหม่ การปฏิรูปโรงเรียนยุคใหม่ และการปฏิรูประบบบริหารจัดการยุคใหม่ โดยการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศยุคใหม่ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ/การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน และการพัฒนาระบบสารสนเทศ/นวัตกรรมจัดการ (ภารดี อนันต์นาวิ และสิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง, 2563, หน้า 76) ซึ่งเป็นบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารทางการศึกษา คือ 1) ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้โดยสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับผู้เรียนและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาองค์กรในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนงานการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา 3) นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดเป็นนโยบายขององค์กร 4) บริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเสรีในการคิดพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทำวิจัยในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีมผั่นักกำลังระหว่างกลุ่มการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร 5) พัฒนาสภาพแวดล้อมในองค์กรทางการศึกษาให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานได้ และ 6) จัดให้มีระบบนิเทศในการช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ภารดี อนันต์นาวิ, 2557, 2562) ดังนั้นผู้บริหารทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความเป็นมืออาชีพ (Professional) มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำทางวิชาการ ความไวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่จะสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ และนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนยุคใหม่ มีการสร้างสิ่งใหม่ๆ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การบริหารจัดการองค์กรใหม่ ๆ กระบวนการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ ที่พัฒนาให้ดีกว่าเดิม

การที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (Stakeholders) ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน คณะกรรมการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายต่าง ๆ

ความหมายขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมเป็นการเปลี่ยนแปลง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงทางความคิดการผลิต กระบวนการหรือองค์กร ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงแบบ Reengineering หรือการพัฒนาต่อยอดโดยการประยุกต์ใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผล และเกิดมูลค่า จึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของการใช้ประโยชน์จาก ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และการคิด เพื่อพัฒนางานใหม่ ๆ ให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการองค์กรทางการศึกษาสูงสุด ซึ่งเป็นกระบวนการของการคิดสร้างสรรค์ขององค์กรใหม่ในการแข่งขันเวทีสากล เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่หรือการนำกระบวนการใหม่มาใช้ในผลิตภัณฑ์และการบริการ การจัดการนวัตกรรมเกี่ยวข้องกับบุคลากร วัฒนธรรม การสื่อสาร และกระบวนการเชิงองค์กร และธุรกิจ รวมไปถึงเทคโนโลยี (Carlson & Wilmot, 2006, p. 6) ดังนั้นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา จึงเป็นองค์กรทางการศึกษาหมายรวมถึงสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่ผู้บริหารมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการความคิด และวิธีการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ ๆ แตกต่างจากที่เคยปฏิบัติ และมีการสนับสนุนให้บุคลากรใช้หรือคิดค้นองค์ความรู้ เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและการตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ดังที่ยูเนสโก (UNESCO, 2005) ให้ความหมายไว้ว่า องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นองค์กรที่มีนวัตกรรมจัดการระบบสถาบันการศึกษา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้าง กระบวนการตัดสินใจ เทคนิคการจัดการ บทบาทการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ เช่น กระบวนการบริหาร เทคนิคการควบคุมการจัดการ การให้นิยามใหม่ของความรับผิดชอบทางการบริหาร ระบบการสื่อสาร การจัดการกระบวนการ ฯลฯ โดยนวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลใช้การคิดเชิงนวัตกรรม คือกระบวนการ

แก้ไขปัญหาโดยการค้นหา การผสมผสานและจัดเรียงจากข้างในเพื่อให้ได้แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีความใหม่และมีการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น การสร้างผลผลิตใหม่ กระบวนการและการบริการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวให้เป็นโอกาสและถ่ายทอดไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของตนเองและสังคม (Weiss & Legrand, 2011, p. 7; สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2553) สรุปองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีนวัตกรรมการบริหารจัดการด้วยวิธีการใหม่ ๆ ผลผลิตหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางความคิดสร้างสรรค์ คิดค้นองค์ความรู้ใหม่ ๆ คิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ กระบวนการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ใหม่ ๆ แตกต่างจากที่เคยปฏิบัติ และมีการสนับสนุนให้บุคลากรใช้ หรือคิดค้นองค์ความรู้เทคโนโลยีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร และผู้เรียน

องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มีองค์ประกอบเพื่อการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

1. ความเป็นมืออาชีพอของผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (Organizational visioning) เป็นการมุ่งเน้นสิ่งแวดลอมและความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มีการกำหนดทิศทางในอนาคตที่มีพื้นฐานมาจากความจริง มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

2. วัฒนธรรมองค์กร (Culture) มีวัฒนธรรมเป็นแนวทางและมีความเชื่อในการปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ มีการสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีการกระจายอำนาจ มุ่งให้เกิดความคิดใหม่ ๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ตามเป้าหมายขององค์กร

3. ระบบข้อมูลข่าวสาร (Information system) ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบข้อมูลข่าวสาร มีการปรับปรุงข่าวสารอย่างต่อเนื่องโดยการเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสิ่งแวดลอม

4. กิจกรรมส่งเสริมนวัตกรรม (Energy and activity flow) มีกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่นอกเหนือจากงานประจำ

5. การพัฒนาพลังงานในทรัพยากรมนุษย์ (Human energy development) เป็น การพัฒนาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทดลองนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรที่มีความแตกต่างทางด้านองค์กรวัฒนธรรมวิชาชีพ

6. รูปแบบองค์กร (Organizational form) ต้องมีรูปแบบการทำงานที่เป็นอิสระและมีการทำงานแบบทีมที่มีความหลากหลาย (Multifunctional) เพื่อความสำเร็จของงาน

7. การประเมินผลการทำงาน (Performance appraisal) มีการประเมินการทำงานที่เชื่อมโยงกับความสำเร็จของพันธกิจและงานที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม โดยเน้นการประเมินเพื่อให้บุคลากรมีการปรับปรุงผลงานและประโยชน์ขององค์กร

8. ผู้นำ (Leader) ผู้บริหารต้องค้นหาความคิดใหม่ของบุคลากรแล้วช่วยสนับสนุนให้บุคลากรได้สร้างสรรค์ความคิดใหม่อยู่เสมอ (Holder and Matter, 2008) สอดคล้องกับวอน สตัมม์ (Von Stamm, 2008, pp.1-2) กล่าวว่า องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) กลยุทธ์และวิสัยทัศน์ (Strategy and vision) ต้องสามารถบอกได้ว่า องค์กรต้องการอะไร และอยากจะเป็นอะไรในอนาคต 2) รูปแบบผู้นำ (Leadership style) ผู้นำ องค์กร ต้อง สนับสนุน และส่งเสริมนวัตกรรม มีความทุ่มเท มุ่งมั่นในการพัฒนา สิ่งแวดลอมที่ส่งเสริมให้กล้าทดลอง ค้นหา ร่วมมือและอดทนต่อความล้มเหลว 3) กระบวนการ (Process) องค์กรมีกระบวนการที่เอื้อต่อการสนับสนุนวัฒนธรรม นวัตกรรม 4) วัฒนธรรมองค์กร (Culture) เป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันพฤติกรรมของผู้นำในการสนับสนุน เครื่องมือและการทำงานของบุคลากรความท้าทายจากสถานการณ์ การร่วมมือทดลองและการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสัญญาณของวัฒนธรรมนวัตกรรม และ 5) สิ่งแวดลอมทางกายภาพในการทำงาน (Physical environment) สามารถมีบทบาทในการสนับสนุน

พฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในองค์กร การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจะเป็นสัญญาณในการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ พสุ เดชะรินทร์ (2553, หน้า166) กล่าวว่า องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 9 ประการ ดังนี้ 1) ทิศทางและกลยุทธ์ที่ชัดเจน ที่ผู้บริหารสามารถพัฒนาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาได้ ต้องมีความมุ่งมั่นและทุ่มเท 2) โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่นในระดับที่เหมาะสมและกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) บุคลากรที่จะทำหน้าที่ตามบทบาทต่าง ๆ ในกระบวนการนวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีม 5) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านนวัตกรรม 6) บรรยากาศและสภาวะแวดล้อมในการทำงานที่สร้างสรรค์ 7) ความเชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกองค์กร 8) เครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม 9) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สรุป องค์การนวัตกรรมทางการศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ ในการกำหนดทิศทางองค์กร มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล และภาวะผู้นำเชิงวิชาการ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษา และนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้การสอนยุคใหม่ มีการมีส่วนร่วมของบุคลากร องค์กร เครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ที่ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้บริหาร ผู้ส่วนร่วม เครือข่าย การบริหารจัดการที่มีนวัตกรรมเป็นฐาน โดยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ที่เกิดความแตกต่างจากเดิม เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและผู้เรียน

ประเภทของนวัตกรรมทางการบริหารทางการศึกษา

นวัตกรรมทางการบริหารทางการศึกษาที่ได้นำมาใช้ทั้งที่ผ่านมา และจะมีในอนาคตมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับการประยุกต์ใช้ มี 5 ประเภท ดังนี้

1. นวัตกรรมการบริหารจัดการ เป็นการบริหารจัดการโดยใช้นวัตกรรมเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศช่วยในการบริหารจัดการ เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารได้รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ เช่น การจัดระบบการจัดการฐานข้อมูลในหน่วยงานทางการศึกษา เช่น ข้อมูล

นักเรียน ฐานข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา โปรแกรมระบบการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง บัญชี วัสดุ ครุภัณฑ์ ฯลฯ

2. นวัตกรรมด้านหลักสูตรเป็นการใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของบุคคลให้มากขึ้น ต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาต้องอาศัยแนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาช่วยจัดการให้เป็นตามทิศทางที่ต้องการ เช่น หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรรายบุคคล หลักสูตรกิจกรรมและประสบการณ์ หลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น

3. นวัตกรรมการเรียนการสอน เป็นการปรับปรุงคิดค้น พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ ที่ตอบสนองการเรียน การสอนผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบแก้ปัญหา ต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนที่ต้องมีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ การสร้างนวัตกรรมเพื่อให้ในการสอน การจัดกิจกรรม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

4. นวัตกรรมสื่อการสอน มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การประชุมทางไกล ชุดการสอน วิดีทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive video) ฯลฯ

5. นวัตกรรมด้านการประเมินผล เป็นนวัตกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวัดประเมินผล โดยประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สนับสนุนการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ครู อาจารย์ เช่น การพัฒนาคลังข้อสอบ การลงทะเบียนผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การใช้บัตรสมาร์ทการ์ด เพื่อการบริการของสถาบันการศึกษา การใช้คอมพิวเตอร์ในการตัดเกรด ฯลฯ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2557)

ความสำคัญขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามีความสำคัญดังนี้

1. องค์กรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นมีแนวคิด วิธีการใหม่ ๆ ทำให้องค์กรเกิดการพัฒนารวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

2. องค์กรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นประหยัดเวลาและเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินงานเกิดความแตกต่าง ได้เปรียบในการแข่งขัน และตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการดีขึ้น

3. ผู้บริหารองค์กรมีการพัฒนาวิสัยทัศน์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรมที่ปฏิบัติได้จัดทำนวัตกรรมพัฒนาการดำเนินงานและขับเคลื่อนองค์กรด้วยระบบบริหารจัดการ และนวัตกรรมแบบการกระจายอำนาจ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากร มีความสามารถในการสร้างหรือนำนวัตกรรมมาใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร

4. ทำให้เกิดค่านิยมและวัฒนธรรม ผู้บริหารองค์กรใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน และอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรมุ่งแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ รักการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดการวางแผน การตัดสินใจในการดำเนินงาน มีวัฒนธรรมมีส่งเสริมการทำงานเป็นทีมกล้าแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มุ่งมั่นค้นคว้า สร้าง ทดลอง วิจัยรวมถึงหาวิธีการปรับปรุง แก้ปัญหา โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ และเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น

ผู้บริหารมืออาชีพ (Professional Administrators)

ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้มีวิสัยทัศน์ ทันต่อเหตุการณ์มีความรู้ความสามารถในการบริหารอย่างยอดเยี่ยม เป็นนักพัฒนามีทักษะในการกำหนดเป้าหมายในการบริหารงาน กำหนดนโยบาย มีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เป็นนักประสานงานสามารถทำให้เป้าหมาย หรืออุดมการณ์ที่กำหนดไว้ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้บริหารการศึกษาอื่น ๆ และองค์กรอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับขององค์กร สังคม ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังที่ เทเลอร์ (Taylor, 2005, p.164) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถมีคุณลักษณะเฉพาะตัวและคุณลักษณะทางวิชาชีพ

เหมาะสมบริหารงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีผลลัพธ์ของงานเป็นที่ยอมรับและความเคารพจากเพื่อนร่วมวิชาชีพและประชาชน ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2003, p.144) กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง ลักษณะความสามารถเฉพาะที่เกิดจากการฝึกอบรมในระยะที่ยาวนานเป็นไปตามบรรทัดฐาน ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์โดยการคำนึงถึงส่วนรวม องค์กรรวมของหน่วยงานรวมถึงการให้บริการ ที่เป็นส่วนระบบกลุ่ม มีการตัดสินใจด้วยตนเองการควบคุมตนเองซึ่งเป็นความรู้ตามมาตรฐานและการยอมรับเพื่อนร่วมงาน

ลานนิพนธ์ เกษลา (2557) ได้วิจัยยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามี 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารด้านวิสัยทัศน์ และยุทธวิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จ 2) การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ 3) การพัฒนาจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 4) การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรและมีกลไกสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ 2) การส่งเสริมและพัฒนาการคิดระดับสูง 3) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อความเป็นมืออาชีพ และ 4) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและมีกลไกสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการและการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ มี 5 กลยุทธ์ คือ 1) การประยุกต์ใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ 2) การปฏิบัติการเชิงวิชาชีพในการบริหารงานวิชาการ 3) การพัฒนาการปฏิบัติการเชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาการนิเทศภายใน 4) การปฏิบัติการเชิงวิชาชีพเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ 5) การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและมีกลไกสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับผลการปฏิบัติงานและการสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับชุมชน มี 4 กลยุทธ์

คือ 1) การเพิ่มนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา
2) การสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
3) การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนและความร่วมมือ
กับชุมชน และ 4) การพัฒนาภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง
ของผู้บริหารสถานศึกษาและมีกลไกสู่การปฏิบัติ

ดังนั้นผู้บริหารองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา
จึงต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ ท้นต่อ
สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
ภาวะผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการ
เปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ เชิงกลยุทธ์ที่มีนวัตกรรมการ
บริหารการศึกษาและนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอน
ยุคใหม่ และมีการพัฒนาความร่วมมือและการเป็น
หุ้นส่วนสู่กลไกการปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จตาม
เป้าหมาย

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Administrators Leadership)

ผู้บริหารองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา
จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล
ภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำการเปลี่ยนแปลง
องค์กรให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ทำให้เป็นองค์กรนวัตกรรมทาง
การศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นหน้าที่ผู้บริหารแสดง
บทบาทการบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทาง
การศึกษาโดยเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม บริหารจัดการเน้น
ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดนวัตกรรมในการ
ปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน เกิดการ
เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและ
นักเรียนสูงสุด ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็น
สมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องมี
เพื่อสร้าง ความตระหนักและปรับเปลี่ยนทัศนคติ
รวมทั้งความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองเป็น
ผู้นำเชิงนวัตกรรม สามารถเรียนรู้ใหม่ๆ พัฒนานตนเอง
ให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถนำความคิด
สร้างสรรค์ เปลี่ยนเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์
กับสถานศึกษา ครูจะต้องเรียนรู้ และปรับเปลี่ยน
ทัศนคติให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม คือการนำวิธีการใหม่
มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำและการเป็นผู้นำเชิง

นวัตกรรมที่ มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงาน
ที่เอื้อต่อการเกิดนวัตกรรม นำความคิดเชิงนวัตกรรม
มาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ใน
องค์กร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ภาวะผู้นำเชิง
นวัตกรรมเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่ใช้กระบวนการ
ของการสร้างสรรค์บริบททางนวัตกรรมให้เกิดขึ้นใน
องค์กร การสร้างบทบาทการเป็นผู้นำนวัตกรรมและ
การใช้บทบาทผู้นำนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์รวมทั้ง
การกำหนดโครงสร้าง การตัดสินใจสั่งการ
สภาพแวดล้อม เครือข่ายพันธมิตรในการทำงาน
และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสนับสนุนการคิดและการ
ทดสอบในเชิงนวัตกรรม ช่วยให้องค์กรนวัตกรรมมี
ความเข้มแข็ง มีเป้าหมายอยู่ที่ความอยู่รอด การ
เจริญเติบโตนี้ก็ต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพใน
การทำให้กิจการดำเนินไปด้วยดี และบรรลุจุดมุ่งหมาย
ที่กำหนดไว้ ทำให้การบริหารการศึกษาประสบ
ความสำเร็จเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์
(ธีระ รุญเจริญ, 2557) ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
จึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารที่ต้องมีความเป็นมืออาชีพ
ในการบริหารและพัฒนาวัตกรรม การนำนวัตกรรมสู่
การปฏิบัติให้ทุกองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา
ประสบความสำเร็จ

ภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership)

ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นการที่ผู้บริหารแสดงบทบาท
การบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา
โดยเป็นผู้นำดิจิทัล มีทักษะและความคิดสร้างสรรค์
ที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลหรือองค์กรนำพาบุคลากร
ให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ โดยการนำ
เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ เพื่อการศึกษา
ผู้บริหารจึงต้องมีศักยภาพนำการเปลี่ยนแปลงโดยการ
กระตุ้นและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ
และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล
ผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานและ
การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม
ดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสู่การ
เป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
ดังนั้นผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย
1) มีวิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดวิสัยทัศน์
2) มีความสามารถด้านดิจิทัล การนำข้อมูลที่มีอยู่
มากมายมหาศาล (Big Data) นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

กับองค์กรได้อย่างไม่จำกัด ตั้งแต่การทำงานในประจำวัน (Day-to-Day Operation) ไปจนถึงการวางแผนกลยุทธ์ที่จะสนับสนุนเป้าหมายขององค์กร ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent management) รวมไปถึงการบริหารจัดการและสร้างสมดุลของทักษะความสามารถในหลายๆด้าน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์กร ได้แก่ 1) Executor คือ ความสามารถในการจัดการกับงานประจำวัน 2) Inventor, Creator คือ ความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ 3) Entrepreneur คือ ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และ 4) Professional คือ ความเป็นมืออาชีพ ในการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด (ปกรณ ลีสกุล, 2561) ดังนั้นภาวะผู้นำดิจิทัลจึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรนวัตกรรมการศึกษา ต้องมีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมการศึกษา มาบริหารจัดการแทนบุคลากรและช่วยให้นักวิชาการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว คล่องตัวปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายและเกินเป้าหมายเพื่อเพิ่มอัตราเร่งขององค์กรให้ได้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ทัน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นการที่ผู้บริหารแสดงบทบาทการบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ให้มีความสำคัญกับวิสัยทัศน์ขององค์กร การกำหนดเป้าหมายการบริหารงาน มีการใช้เทคโนโลยี ใช้ความสามารถในการโน้มน้าวให้นักวิชาการให้ร่วมมือปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จ โดยมีการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เกิดความก้าวหน้าทั้งนโยบายองค์กร การบริหารจัดการ โดยใช้เทคนิควิธีการใหม่ๆ มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีการบริหารใหม่ๆ เน้นการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นพฤติกรรมของครูที่จะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน 2) มีภาวะผู้นำ โดยให้ความสำคัญกับสภาพองค์กร เช่น วัฒนธรรมองค์กร ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมองค์กร ได้แก่ การจัดทำพันธกิจของโรงเรียน การบริหารจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศของโรงเรียน ซึ่งภาวะผู้นำ

ทางวิชาการมีความสำคัญอย่างมากในการใช้กลยุทธ์ของการประสานงานและการควบคุมที่จะปรับเปลี่ยนกิจด้านวิชาการของโรงเรียนกับกลยุทธ์และการดำเนินการเน้นทั้งการเป็นผู้นำทางวิชาการ และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้วยบทบาททางการบริหารได้รวมถึงการประสานงาน การควบคุมและกำกับดูแลหลักสูตรและการเรียนการสอน ต้องมีความเชี่ยวชาญและความสามารถพิเศษ เป็นแกนนำในการทำงานอย่างเจาะลึกเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน และกล้าหาญในการทำงานโดยตรงกับครูและบุคลากรในการปรับปรุงการเรียนการสอนและการเรียนรู้

ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้องค์กรนวัตกรรมการศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย มีความสำคัญต่อการบริหารของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ต้องมีการใช้กลยุทธ์และการดำเนินการที่ต้องใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมการบริหารใหม่ ๆ เทคนิควิธีการบริหารใหม่ ๆ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมุ่งพัฒนานักเรียนและระบบสนับสนุนให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ความต้องการหลักเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสารและความร่วมมือ) ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (ICT) ทักษะชีวิตและอาชีพ (การปรับตัว การกำหนดทิศทางของตนเอง และทักษะความเข้าใจข้ามวัฒนธรรมและสังคม การริเริ่มความสามารถในการผลิต ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ) (Hallinger, 2009, p.42)

สรุป ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสร้างบรรยากาศทางวิชาการใหม่ ๆ เพื่อให้เป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามเป้าหมายตามต้องการ

การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็น นวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาที่สำคัญช่วยให้ผู้บริหารมีนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ มีการบริหารการโดยมุ่งเน้นนวัตกรรมเป็นฐาน มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีแนวคิด วิธีการใหม่ ๆ ทำให้องค์กรมีการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหาร มีการพัฒนาที่รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ประหยัดเวลาและเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินงาน ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารที่ผู้บริหารได้คำตอบว่า เราจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเพื่อใคร และได้บรรลุเป้าหมายอะไร ดังที่ ชัดติยา ด้วงสำราญ (2552, หน้า 5-6) พบว่าการนำหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในสถานศึกษา จะช่วยให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานตามที่ต้องการได้ ทำให้ได้คำตอบพื้นฐานว่า เราจะทำอะไร เราทำเพื่อใคร เราจะบรรลุเป้าหมายอะไร และเราจะบรรลุเป้าหมายอะไร

การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรนวัตกรรมการบริหารทางการศึกษา เพื่อให้ทราบว่า องค์กรอยู่ในสภาพใด มีจุดแข็ง มีจุดอ่อน มีโอกาส มีอุปสรรคอย่างไรเพื่อกำหนดทิศทาง คือ กำหนด 1.1) วิสัยทัศน์องค์กรว่า องค์กรจะไปในทิศทางไหน 1.2) พันธกิจ เป็นการวิเคราะห์ว่าองค์กรมีภารกิจงานที่ต้องดำเนินการมีอะไรบ้าง กำหนดขอบเขตการดำเนินงานวิธีดำเนินงานมีอะไรบ้าง งานใดควรดำเนินการก่อน-หลัง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด 1.3) เป้าหมายในการบริหารจัดการ เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการในอนาคตเพื่อให้สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ดังที่ Steiss (2003, p.1) กล่าวว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมช่วยให้ผู้บริหารองค์กรสามารถใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเป็นอย่างดี ในการกำหนดทิศทางองค์กร นับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการ นำพาองค์กรนวัตกรรมการศึกษาไปสู่

ความสำเร็จ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์หรือการกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กรที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และมีเป้าหมายระยะยาวที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์อนาคตคิดเชิงการแข่งขันที่ต้องการระบบการทำงานที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง สำหรับการบริหารจัดการหรือการทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การบริหารจัดการสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสู่นในอนาคตเพื่อให้องค์กรอยู่รอดได้ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2560, หน้า 150) และเป็นการกำหนดทิศทางขององค์กรที่มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีความสลับซับซ้อนและเฉพาะกับการที่จะต้องดำเนินการตามหลักให้เกิดความชัดเจนที่มีชุดของกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถดำเนินการได้และดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อผลงานในระยะยาว 3) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เป็นการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารต้องสร้างหรือปรับเปลี่ยนสภาพขององค์กรให้มีการดำเนินการที่ดีและมีความชัดเจน มีการวางแผนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายหรือกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้

การปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นการแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นผลลัพธ์ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ การกำหนดโครงสร้างองค์กร การจัดระบบการปฏิบัติงานที่เหมาะสม การยอมรับรูปแบบการจัดการที่เหมาะสม และการจัดวัฒนธรรมองค์กร และ 4) การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ เป็นการติดตามตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา พัฒนาและปรับปรุงให้กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การหาข้อมูลเพื่อพิจารณาว่า มีอะไรเป็นจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรค ควรพัฒนาไปในทิศทางไหน ต้องมีการจัดทำแผน จัดทำเป็นปฏิทินการกำกับ ติดตามการประเมินกลยุทธ์ แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและประเมิน มีการสร้างเครื่องมือประเมิน กำหนดผู้รับผิดชอบ รายงานและวิเคราะห์ปัญหาความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของงาน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (Thompson, Scott, & Martin, 2014) ดังที่ Moo (1992, p. 4169-a) พบว่า โรงเรียนที่ยึดกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงจะเน้นระบบย่อยของโรงเรียนในการสร้างปทัสถาน โครงสร้างและกระบวนการในการสนับสนุนความร่วมมือ

ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือปฏิบัติตามหลักยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงที่เน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในและภายนอกมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้การประเมินและการปรับปรุงตามเป้าหมาย

นวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ เป็นบทบาทของผู้บริหารที่ต้องมีความคิดสร้างสรรค์และกระบวนการบริหารใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนหรือการพัฒนาตั้งแต่เดิมให้ดีขึ้น และนำสู่การบริหารจัดการ ปรับปรุง พัฒนาหรือสู่การปฏิบัติให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กร นวัตกรรมทางการศึกษา มี 3 ด้าน คือ 1) นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technology Innovation) มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1.1) คิดค้น 1.2) พัฒนา 1.3) นำสู่การปฏิบัติ 2) กลยุทธ์ (Strategic Paradigm) เป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการใหม่ ๆ และ 3) ผู้บริหาร เป็นผู้มีความสำคัญในกระบวนการพัฒนานวัตกรรม การนำนวัตกรรมบริหารจัดการให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่ง แอดแอร์ (Adair, 1996) กล่าวว่า นวัตกรรมและการบริหารจัดการองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา มีดังนี้ 1) ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นในการสร้างนวัตกรรม 2) มีบรรยากาศในการทำงานที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศในองค์กรที่เอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) การยอมรับความผิดพลาดหรือความล้มเหลวอันเป็นผลจากความกล้าเสี่ยง 4) การสื่อสารในระดับเดียวกัน ความเป็นอิสระของการไหลเวียนข้อมูลทำให้ผู้จัดการค้นพบความคิดใหม่ การรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนให้เป็นนวัตกรรม 4) โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่นโครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่น จะมีความยืดหยุ่นและจะส่งผลต่อบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมมากกว่าโครงสร้างองค์กรแบบเครื่องจักร 5) การมีมุมมองในระยะยาว ดังนั้นนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ เป็นบทบาทของผู้บริหารต้องมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ หาวิธีการใหม่ๆ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

นวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารที่ต้องมีนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ ให้ครูในยุค Disruption

Innovation ต้องมีทักษะหรือความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และสามารถใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความรู้คู่คุณธรรมและมีทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม การเรียน/การทำงานเป็นทีม การมีภาวะผู้นำ การสื่อสาร การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์และปัญญาประดิษฐ์ การคิดคำนวณ การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องมีการจัดการให้ครูมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสร้างและผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ ใช้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0 ให้ครูมีหน้าที่วางแผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับวัยและเนื้อหาจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนต้องมีคือ 1) ทักษะการคิดเชิงบริหาร 2) ทักษะการใช้ Internet 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) ทักษะการแก้ปัญหา 5) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ 6) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 7) ทักษะด้านภาษาอังกฤษ 8) ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และทักษะด้านจิตสาธารณะ (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2560)

ดังนั้นการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการบริหารที่มีกระบวนการที่จำเป็นต้องมีนวัตกรรมการบริหาร นวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ และนวัตกรรมจัดการการเรียนการสอนยุคใหม่ เพื่อทำให้องค์กร นวัตกรรมทางการศึกษาประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กรที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และมีเป้าหมายระยะยาวที่ชัดเจน 3) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เป็นการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารต้องสร้างหรือปรับเปลี่ยนสภาพขององค์กรให้มีการดำเนินการที่ดีและมีความชัดเจน 4) การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ เป็นการติดตามตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา พัฒนาและปรับปรุงให้กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีมิติสำคัญ 3 ประการ คือ 1) เป็นการตอบสนองการ

เปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก 2) เป็นการ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัดเพื่อที่จะพัฒนา องค์กรให้อยู่ในสภาพที่แข่งขันกับองค์กรอื่นได้ และ 3) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องมีการ พัฒนา บุคลากรและประสานการปฏิบัติงานทั้งในระยะ สั้นและระยะยาว

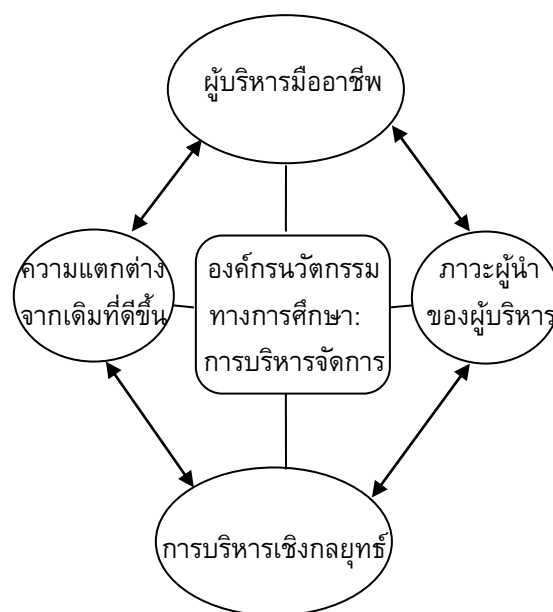
สรุป การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นนวัตกรรมการ บริหารที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องใช้ในการบริหารจัดการให้ องค์กรทางการศึกษาประสบความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศ มีกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์เชิงกล ยุทธ์ การวางแผนเชิงกลยุทธ์หรือการกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ และการควบคุมและประเมิน กลยุทธ์

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาการบริหารจัดการ

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาจะประสบ ความสำเร็จได้ ปัจจัยสำคัญคือผู้บริหารองค์กร เป็นตัวจักรสำคัญในการบริหารจัดการ ขับเคลื่อนองค์กร ให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เกิดความแตกต่าง จากเดิม เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นทันต่อสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมองค์การเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านนวัตกรรม บริหารจัดการองค์กรด้วยความคิด เชิงสร้างสรรค์ ใช้แนวคิด หลักการบริหารใหม่ ๆ วิธีการ ใหม่ ๆ ใช้องค์ความรู้ใหม่ ๆ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นฐานในการบริหารจัดการองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากร มุ่งสร้าง ผลิตและแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ พัฒนาความคิดให้ เกิดความรู้เชิงสร้างสรรค์ สามารถสร้างนวัตกรรม และ นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงองค์กร เกิดความแตกต่างให้ดีขึ้น ได้เปรียบในการแข่งขัน และตอบสนองความต้องการของลูกค้าเกิดประโยชน์ สูงสุดต่อองค์กรและผู้เรียน ดังที่ จักภักดิ์สรณ์ย์ ไตรรัตน์ และสิรินธร สินจินดาวงศ์ (2563, หน้า1903) ได้วิจัย การพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษา: โรงเรียนในสหวิทยาเขตวิภาวดี พบว่า องค์กรของผู้ให้ ข้อมูลมีแนวโน้ม ทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดีสู่องค์กรนวัตกรรม คือ ผู้บริหาร กำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรในด้านนวัตกรรม สนับสนุน ในการสร้างนวัตกรรมอย่างจริงจัง ปลุกฝังให้บุคลากร ทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อนวัตกรรม สร้างทีมงานที่มี

ความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ รักการทำงานเป็นทีมและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน นำไปสู่การนำนวัตกรรมมาใช้ในการปรับปรุงจุดด้อย และพัฒนาจุดเด่นจุดเด่นขององค์กร และผู้บริหารควร จูงใจให้บุคลากรดำเนินงานด้านนวัตกรรม โดยให้รางวัล หรือยกย่องผู้ที่ปฏิบัติสำเร็จ ดังนั้นองค์กรนวัตกรรมทาง การศึกษากับการบริหารจัดการจึงมีความสัมพันธ์กัน ที่ต้องมีการบริหารจัดการให้องค์กรประสบความสำเร็จ สู่ความเป็นเลิศ

ผู้บริหารจึงต้องมีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม มีความ เป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ การบริหาร เชิงกลยุทธ์ที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ และนวัตกรรมการจัดการการเรียนรู้สอนยุคใหม่ ที่ให้ ทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมดำเนินการ มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง มีความ แตกต่างจากเดิมที่ดีขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และผู้เรียน สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา: การบริหารจัดการ

บทสรุป

องค์กรนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นองค์กรที่ต้องมีการบริหารจัดการ ด้วยนวัตกรรมเป็นฐานโดยผู้บริหารองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ หาวิธีการใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมร่วมคิดร่วมทำ สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรดำเนินงานด้วยนวัตกรรม ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง เกิดความแตกต่างจากเดิมที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์กำหนดทิศทางองค์กร มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำดิจิทัล และภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีนวัตกรรมการบริหารการศึกษายุคใหม่ และนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนยุคใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมาย เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรที่เป็นเลิศ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้รับการยอมรับจากองค์กร ชุมชน และสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการ โครงการสานพลัง ประชาธิปไตย ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัตติยา ดั่งสำราญ. (2552). *รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จักภัทสรณ์ ไตรรัตน์ และสิรินธร สินจินดาวงศ์. (2563). *การพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษา: โรงเรียนในสหวิทยาเขตวิภาวดี*. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15 ปีการศึกษา 2563.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูป รอบ 2 และประเมินภายนอก รอบ 3*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กทม: ประสานการพิมพ์.
- ปกรณ ลีสกุล. (2561). *Leadership in digital era: ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2561. จาก <https://today.line.me/th/pc/article/Leadership+in+Digital+Era>.
- พลุ เดชะรินทร์. (2553). *การวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ชลบุรี: มนตรี จำกัด.
- _____. (2560). *นโยบายและการวางแผน: การนำสู่การปฏิบัติ*. ชลบุรี: มนตรี จำกัด.
- _____. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). *องค์กรแห่งความเป็นเลิศ: กรณีศึกษา*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 8(2), หน้า 14-23.
- ภารดี อนันต์นาวิ และสิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม) *การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อความยั่งยืน*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 9(2), หน้า 76-88.
- ลานนิพนธ์ เกษลา. (2557). *ยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2557). *นวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญของไทยในปัจจุบัน*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokeducation.in.th/article-details.php?id=1342>.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2553). *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร ฉบับปรับปรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย. (2560, มกราคม 8). *11 คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ต้องปฏิรูป*

- จะช่วยให้ Thailand 4.0 เป็นความจริง.
ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นจาก
http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=960000_0002086.
- Adair, John E. (1996). *Effective innovation: How to stay ahead of the competition*. London: Pan Books.
- Carlson, Curtis R., & Wilmot, William W. (2006). *Innovation: The five discipline for creating what customers want hardcover*. August 8, 2006.
- Hallinger, P. (2009). Assessing the contribution of distributed leadership to school improvement and growth in math achievement. *American Educational Research Journal*. 46, 626 - 658.
- Holder, B. J., & Matter, G. (2008). *The innovative organization*. Retrieved from <http://www.geocities.com/CollegePark/Library/1048/innova.html>.
- Hoy, R. C. & Hoy, D. A. (2003). *Organization behavior*. San Francisco: Jossey – Bass.
- Heck, R.H.
- Koontz, H. & O'Donnell, C. (2001). *Essentials of management*. New York: McGraw-Hill.
- Moo, Gregory. (1992). Toward a synthesis of strategic planning and organization development. *Dissertation Abstracts International*. 52(12), p.4159-a
- Steiss, Alan Walter. (2003). *Strategic Management for Public and Nonprofit Organizations*. New York: Marcel Dekker.
- Taylor, F. W. (2005). *E-Learning and the science of instruction*. San Francisco: John Wiley and Son.
- Thompson, S. L.; Scott, J.M.; & Martin, F. (2014). *Strategic management: awareness & change*. (7th ed.). Australia Cengage Learning.
- UNESCO. (2005). *School excellence: A training manual for educational management*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Institute for Capacity Building in Africa.
- Von Stamm, B. (2008). *Managing innovation, design and creativity*. (2nd ed.). Chichester: John Wiley & Sons.
- Weiss, S. Davic & Legrand, P. Claude. (2011). *Innovative intelligence*. Ontario: John Wiley & Sons Canada, Ltd.